UUTISET

Harmittaa, jokaisella on pelko työpaikan puolesta.
PÄÄLUOTTAMUSMIES HARRI LANTTO, VALION OULUN-MEIJERI

Tuottajilla huoli Valion työpaikoista

Valio suunnittelee vähentävänsä jopa 320 työpaikkaa. Maidontuottajat odottavat, että markkinoinnista ja tuotekehityksestä ei säästetä.

PARIKKALA (MT)
Uutinen Valion käynnistämistä yhteistoimintaneuvotteluista veti nuoret parikkalalaiset maidontuottajat vakaviksi.

”Harmittaa”, kommentoi **Johannes Neuvonen**.

Hän olisi toivonut, että Valion ongelmat saataisiin ratkottua muun muassa vientiä kehittämällä.

”Että tätä korttia ei tarvitsisi käyttää, vaan tärkeät työpaikat säilyisivät.”

Meijeriyhtiö käynnistää jo toiset neuvottelut lyhyen ajan sisällä. Edellisellä kerralla potkut sai 168 henkeä.

Nyt alkavien yt-neuvottelujen piirissä on 2 900 henkilöä. Valio työllistää yhteensä noin 4 400 henkilöä, joista Suomessa 3 600.

Neuvottelut pyritään saamaan valmiiksi kuuden viikon kuluessa.

Maidontuottaja **Juho Anttonen** toivoo, ettei suoria irtisanomisia tarvittaisi, vaan asioita pystyttäisiin mahdollisimman paljon hoitamaan esimerkiksi eläkeputkijärjestelyillä.

Tuotekehitys ja markkinointi säästettävä

Leikkurilta Anttonen ja Neuvonen suojelisivat ainakin markkinointia ja tuotekehitystä.

”Niistä ei pitäisi lähteä niistämään, vaan niihin pitää satsata edelleen. Laatutuotteelle on aina kysyntää”, Neuvonen uskoo.

Juuri laadukkaat erikoistuotteet lisäävät tuottajien uskoa omaan meijeriin.

”Valion tuottajana on turvallinen olla, koska tuotteita ja myyntikohteita on paljon. Tuotekehitys on tosi arvokasta”, Anttonen sanoo.

Kumpikin toivoo sekä tuottajilta että muilta valiolaisilta nyt malttia. He uskovat vakaasti, että muutoksia on tulossa, ja toivottavasti parempaan suuntaan.

”Heilahteluja tulee aina ja vaikeassa markkinatilanteessa on tehtävä kaikki voitava, jotta maidosta pystytään maksamaan parasta mahdollista tuottajahintaa”, Anttonen pohtii.

Maitokiintiöiden lakkauttaminen tuo oman säväyksensä lähitulevaisuuteen.

”Tulossa on mielenkiintoinen vuosi”, Anttonen toteaa.

”Nyt ei tiedetä vielä yhtään, paljonko maitoa on markkinoilla puolen vuoden päästä”, Neuvonen jatkaa.

”Ostakaa kotimaista”

Tuottajat vetoavat myös kuluttajiin suomalaisen työn säilyttämiseksi.

”Katsokaa tarkasti, mitä siinä purkissa lukee ja ostakaa kotimaista. Alkutuotanto luo paljon työpaikkoja”, Anttonen herättelee.

TERHI TORIKKA

SAKARI MARTIKAINEN

Johannes Neuvosen toive on, että Valio pystyisi ratkomaan ongelmansa muun muassa vientiä kehittämällä. ”Yt-uutiset harmittavat.”

”Menestyvä yritys on ajettu ahtaalle”

JOENSUU (MT)
”Valion yt-neuvottelut kertovat siitä, kuinka ahtaalle menestyvä, dynaaminen, kehittyvä, innovatiivinen ja kansainvälistyvä suomalainen yritys on ajettu”, MTK:n puheenjohtaja **Juha Marttila** totesi perjantaina vieraillessaan Joensuussa.

Hän arvioi, että taustalla on politiikkaa ja hallinnon mielivaltaa.

”Yksittäisistä yrityksistä suurin kärsijä Euroopan unionissa on Valio. Aika marginaalista on se, mitä sieltä on saatu hyvityksiä, lähinnä hyvää tahtoa”, Marttila sanoi.

Hän kertoi ymmärtävänsä, että pakon edessä Valiossa on tuotantoa laitettava uuteen asentoon ja haettava mahdollisimman suuri tehokkuus.

”Kaikki maito siellä edelleen jalostetaan. Viljelijöille hinnanalennus oli pelkkä ilmoitusasia.”

”Kentällä on kuitenkin edelleen vahva usko Valion kykyyn löytää uusia markkinoita niin kotimaasta kuin Euroopasta.”

LIISA YLI-KETOLA

Jokaisella pelko työpaikasta

”Harmittaa, jokaisella on pelko työpaikan puolesta”, kuvailee pääluottamusmies **Harri Lantto** Valion Oulun meijeristä tunnelmaa yt-neuvotteluiden ilmoittamisen jälkeen perjantaina.

Lantto kertoo, että huhuja mahdollisista yt-neuvotteluista oli liikkunut jo aiemmin, koska ”tilanne on mikä on”.

Perjantainen neuvotteluilmoitus tuli kuitenkin osin puun takaa.

”Oltiin toivottu, että yt-ilmoitusta ei nyt tulisi”, pääluottamusmies Lantto sanoo.

Perjantaina ei ollut tarkempaa tietoa kuinka neuvottelut tulevat lopulta vaikuttamaan Oulun meijerin henkilöstöön.

SEL: Vähennystarve ylimitoitettu

Suomen Elintarviketyöläisten Liitto SEL pitää Valion ilmoittamaa 320 työntekijän vähentämistarvetta liian suurena.

”Pidämme ilmoitettua vähennystarvetta täysin ylimitoitettuna siihen nähden, mitä nykyisen tuotannon pyörittämisessä tarvitaan”, elintarviketyöläisten puheenjohtaja **Veli-Matti Kuntonen** sanoo.

”Viime elokuussa päättyneet yt-neuvottelut vähensivät jo työtä tekeviä käsipareja, kun määräaikaisten työntekijöiden työsuhteita ei jatkettu. Henkilöstö on jo nyt tiukoilla”, hän muistuttaa.

TUURE KIVIRANTA

Venäjän viennin romahdus pakottaa sopeutustoimiin

Suurin yksittäinen syy Valion leikkaustarpeeseen on Venäjän-viennin tyrehtyminen viime vuonna. Se leikkasi noin viidenneksen Valion liikevaihdosta.

”Venäjälle mennyt maitomäärä jalostetaan edelleen lähes kokonaan maitojauheeksi ja teollisuusvoiksi maailmanmarkkinoille”, Valion tuotanto ja logistiikka -vastuualueesta vastaava johtaja **Mika Koskinen** kertoo.

Niiden kannattavuus on paljon heikompi kuin Venäjän kuluttajatuoteviennin oli. Koskinen arvioi, että epävarmuus Venäjän suhteen jatkuu pitkään.

Suomessakin kuluttajien ostovoima on hiipunut ja hinnan merkitys ostopäätöksissä kasvanut

Valion mielestä se ei voi osallistua perusmaitokilpailuun Suomessa kilpailulain tulkinnan takia. Siksi yhtiön perusmaitojen markkinaosuus on pudonnut alle 30 prosentin.

Maailmanmarkkinoiden elpyminen on Valion mukaan hidasta ja epävarmaa.

”Yhteistoimintaneuvotteluissa selvitetään, miten nykyinen samoin kuin tulevaisuuden tarpeisiin vastaava tuotevalikoima tehokkaimmin pystytään valmistamaan. Pääkonttoritoiminnoissa järjestellään joitakin tehtäväalueita, kuten asiakasmarkkinointia, kuluttajapalvelua ja joitakin teknisten palvelujen osia uudelleen”, Koskinen kertoo.

Tuottajahinnassa ei laskun varaa

Riittävätkö nyt suunnitellut säästöt, vai joudutaanko tuottajahintaa vielä leikkaamaan?

”Tuottajahinta on tällä hetkellä kestämättömällä tasolla. Siellä ei enää ole laskun mahdollisuuksia”, Valion hallituksen puheenjohtaja **Vesa Kaunisto** sanoo MT:lle.

”Tuottajat ovat jo nyt tiukoilla.”

Kauniston mukaan maitotuotteiden markkinatilanne on edelleen vaikea eikä lyhyellä tähtäyksellä näy valopilkkuja.

Kansainvälisissä huutokaupoissa jauheiden ja teollisuusvoin hinta nousi alkuvuonna, mutta kolmessa viime huutokaupassa hinnat ovat taas laskeneet.

Kiina on jauhemarkkinoilla merkittävä toimija, mutta siellä ilmeisesti puretaan edelleen aiemmin kertyneitä varastoja, eikä maan kysyntä ole kasvanut odotettuun tahtiin.

Valio etsii Venäjää korvaavia markkinoita Ruotsista ja Tanskasta, mutta Euroopan maitomäärät ovat kasvaneet voimakkaasti ja markkinakilpailu on erittäin kovaa, Kaunisto toteaa.

SATU LEHTONEN

Valion maitokate ja -tuotto 2008–2014

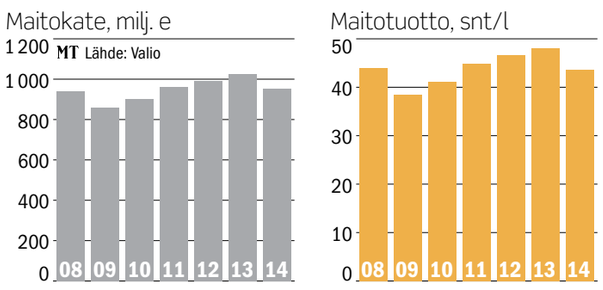

E-luokan normimaidon hinta 1/2011–2/2015

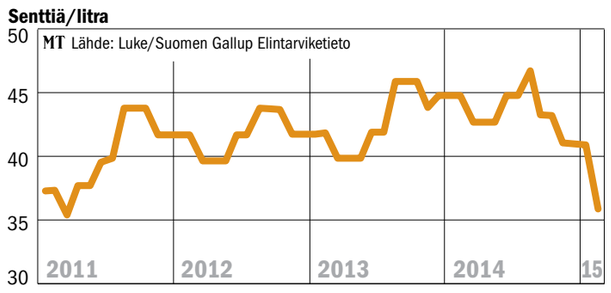

KIMMO HAIMI

Valiolla on iso yksikkö esimerkiksi Riihimäellä, jossa on meneillään suuri investointi.

Maitotuotteiden hinnat nousuun ensi vuonna

Maitotuotteiden hinnan lasku on jo pysähtynyt ja ensi vuodeksi ennustetaan nousua, joten Valion ja tuottajien tilanteen ei pitäisi enää ainakaan huonontua vaan päinvastoin, maatalousekonomisti **Kyösti Arovuori** Pellervon Taloustutkimus PTT:stä sanoo.

Maitoa tuotetaan ja jalostetaan sama määrä kuin ennenkin, mutta Venäjän vuoksi tuotteiden arvo on pudonnut. Nyt tuotetaan maitojauhetta ja voita jogurtin ja juuston sijaan.

”Valio joutuu sopeutumaan sekä tuottajahintaa laskemalla että tehostamaan, jonka vuoksi käydään yt-neuvotteluja.”

Hänen mukaansa Valio sopeuttaa toimintaansa ensisijaisesti tuottajahinnoilla, mutta yhtiö ja meijerit pystyvät paikkaamaan osan vaihtelusta. ”Valio on hyvin vakavarainen ja sillä on useita hyviä vuosia takanaan, joten ei yritys yhteen vuoteen kaadu.”

Valiolaisilla osuusmeijereillä on taloudellisia eroja, mikä näkyy jonkin verran tuottajahinnassa.

”Jos loppuvuonna menisi selvästi nykyistä paremmin, se näkyisi jälkitileissä.”

Yhtiöllä on menossa iso investointi Riihimäelle, joka täytyy saada maksettua. Maitoa jalostetaan kuitenkin entiset määrät, joten kapasiteetin käyttöaste ei laske.

JOUKO KYYTSÖNEN

UUTISTAUSTA

Murheet kolisevat maitotonkassa

Valio käytti viime vuodesta nimitystä ”annus horriblis”, kauhea vuosi. Sitä se todella on ollut, eikä alkuvuodestakaan ole vielä saatu kuulla myönteisiä uutisia.

Marraskuussa yhtiö vähensi 168 henkilötyövuotta. Nyt liipasimella on 320 henkilötyövuotta.

Suurvaltapolitiikan kärsijä

Venäjä löi rajapuominsa kolahtaen kiinni Valion Suomessa tuotetuilta meijerituotteilta viime vuoden elokuussa. Valion kahden miljardin euron liikevaihdosta on aiemmin saatu Venäjältä noin viidennes eli 400 miljoonaa euroa. Se ei ole pikkuraha, eikä porttien aukeamisesta uudelleen ole varmaa tietoa.

Suurvaltapolitiikka eli Venäjän ja länsivaltojen nokkapokka pakotteineen raapaisee siis meijeriyhtiötä syvältä. Tuottajahintaa on ollut pakko laskea. Syksyn ja talven tiputusten jälkeen tuottajan saamasta maidon perushinnasta on sulanut yhteensä viidennes.

Kun Venäjän markkinat tyrehtyivät yhdessä yössä, piti maidolle löytää osoite muualta. Samaan aikaan teollisuustuotteiden, kuten erilaisten maitojauheiden hinnat maailmanmarkkinoilla laskettelivat loppuvuodesta alamäkeä.

Vuoden vaihteessa hinnat lähtivät nousuun, mutta maalis- ja huhtikuun aikana Euroopan komission hintatilastoissa on tultu taas alaspäin. Esimerkiksi kahden viikon välein käytävässä Global Dairy Traden meijerituotehuutokaupassa hintaindeksi on laskenut yhteensä yli 20 prosenttia kolmessa viimeisessä huutokaupassa.

Maitoa piisaa markkinoilla

Euroopan maitokiintiöjärjestelmän päättyminen lisää painetta Suomessa. Esimerkiksi Hollanti ja Irlanti ottivat kiintiöiden poistumisen ilolla vastaan, kun tuotantoa ei tarvitse enää jarrutella vaan hanat käännetään täysin auki. Suomessa tuotantokustannukset ovat kuitenkin korkeammalla muuhun Eurooppaan ja maailmaan verrattuna.

Bulkkituotteiden myyminen ei nykyisillä maailmanmarkkinahinnoilla mahdollista tämän hetken tuottajahintaa. Valion pitäisi löytää lisäarvotuotteille Venäjää korvaavia markkinoita, jotta tilitys- ja tuloksentekokyky säilyisivät.

Kotimaan vähittäiskaupassa Valio on niin ikään puristuksessa. Lisää markkinaosuutta hamuava ja edullisuudella rumpua lyövä Lidl ei enää kelpuuttanut Valion tuotteita hyllyynsä, vaan korvasi ne omilla tuotemerkeillään.

Kuluttajahintojen laskua ovat kuuluttaneet myös kotoisat kilpakumppanit S-ryhmä ja Kesko. Kansa ostaa halpaa ja myyntikatteet ovat tiukassa, vaikkei uusia hypermarketteja ja liikennekeitaita rakennettaisikaan.

Valio välttelee kaupan merkkejä

Valio on toistaiseksi pitänyt etäisyyttä kaupan omiin merkkeihin. Niiden kauppa tuntuu kuitenkin vetävän, mikä syö Valion markkinaosuutta kotimaan markkinoilla.

Tuottajahinnan lasku on myös osaltaan saanut valiolaisia tuottajia vaihtamaan meijeriä. Asiasta on sanailtu kipakasti mielipidekirjoituksissa ja internetin keskustelufoorumeilla. Tuottajakentän repeily ei edistä meijerin eikä osuuskuntien tavoitteita.

Valiolla on vielä niskassaan 70 miljoonan euron sakko määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä vuosilta 2010–2012. Markkinaoikeus oli puolentoista vuoden käsittelyn jälkeen Kilpailu- ja kuluttajaviraston kanssa samaa mieltä siitä, että Valion perusmaitojen hinta alitti tarkastelujaksolla tuotantokustannukset.

Meijeriyritys on asiasta vahvasti eri mieltä, eikä katso viranomaisten ymmärtäneen osuustoiminnan periaatteita, eli maksaa saamansa voitto tuottajaosuuskunnille raaka-aineensa hinnassa. Asian selvittely jatkuu korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Tuloksena voi siis olla ylimääräinen, kymmenien ellei satojen miljoonien kustannus. Sen kohtalo selviää kuitenkin vasta myöhemmin.

JUKKA LEHTINEN
jukka.lehtinen@mt1.fi

Maidon kriisituen maksu käynnistyy

EU:n kokonaan rahoittaman maidontuottajien kriisituen maksatus tiloille käynnistyy torstaista alkaen.

Tuen tarkoitus on helpottaa Venäjän viime elokuussa asettaman elintarvikkeiden tuontikiellon vaikutuksia maitotiloilla.

Hakemusten perusteella tukea maksetaan runsaalle 8 200 maitotilalle yhteensä lähes 10,7 miljoonaa euroa.

Tukea maksetaan kiintiörekisterin perusteella syys—joulukuussa ostetusta maidosta 1,45 senttiä litralta.

SATU LEHTONEN